

Kulturdepartementet
c/o Regeringskansliet

Begäran om yttrande över Remiss av betänkandet Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34) av 2023 års parlamentariska public service-kommitté-svar senast 2024-09-13

Er beteckning: Ku2024/00602

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne tillstyrker betänkandet i stort, men invänder mot att ta bort villkoret om att programverksamhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Vi anser att villkoret bör behållas för att säkerställa att programutbudet även i fortsättningen lever upp till speglingsuppdraget.

Länsstyrelsen Skåne har som beredskapsmyndighet och ansvarig länsstyrelse för det södra civilområdet en viktig roll i att samordna och stötta länets och civilrådets aktörer att nå ut med saklig och tillförlitlig samhällsinformation vid kriser, samhällsstörningar och höjd beredskap. Nya uppdrag i det civila försvaret, det föränderliga och oroliga omvärldsläget, ökade behov kring att motverka desinformation har ökat trycket på myndighetens och länets aktörer totala förmåga att planera och agera kommunikativt både på lång och kort sikt.

Erfarenheter vid olika kriser genom åren visar att public servicekanaler är mycket viktiga massmedier för att snabbt och effektivt kunna nå ut brett till allmänheten. Att motverka desinformation förutsätter att myndigheter har utvecklat egna trovärdiga kanaler men också har tillgång till public servicekanaler och tjänster som har lång tradition av att konsekvent och trovärdigt skapat ett förtroende till målgrupper och publik.

Innehållet i utredningen pekar också på vikten av att nå ut på minoritetsspråk. Slutsatserna stärker myndighetens tidigare erfarenheter, tex under pandemin då myndigheten kunde se att det var av stor vikt att kunna nå ut på andra språk för att få effekt och uppnå målen med krishanteringen.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen Skåne att utredningen belyser public services viktiga uppgift och uppdrag vid kriser och höjd beredskap. Länsstyrelsen Skåne anser att demokratiuppdraget som public service har både i fredstid och vid beredskapssituationer är väl ombesörjt i utredningen och att utredningen också lyfter de aspekter kring information på andra språk och andra viktiga beståndsdelar som VMA för att kunna nå ut med viktiga meddelanden till allmänheten.

Invändning

Länsstyrelsen Skåne har en invändning mot betänkandet:

8.4.7 Speglingsuppdraget

"... Grunden i uppdraget i allmänhetens tjänst är att vara till för hela befolkningen. I det ligger att uppdraget att spegla hela landet och den befolkning som finns här är helt centralt. Att alla i Sverige känner igen sig i den verklighet som beskrivs och att människors vardag speglas oavsett var i landet man bor är av stor vikt för public serviceverksamhetens legitimitet och förtroende".

Länsstyrelsen Skåne delar kommitténs bedömning att speglingsuppdraget är av fortsatt stor vikt, men invänder mot förslaget att ta bort villkoret om att programverksamhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

Detta av följande skäl:

- Länsstyrelsen Skåne anser inte att argumentet att jämställdhets- och mångfaldsperspektivet ingår i demokratibestämmelsen är tillräckligt för att speglingsuppdraget ska anses vara uppfyllt. Kommittén skriver att *"en konsekvens av att villkoret tas bort är att*

det inte kommer redovisas specifikt och att granskningsnämnden vid sin årliga bedömning därmed inte längre kommer att titta specifikt på hur uppdraget uppfyllts i denna del". Länsstyrelsen Skåne anser att redovisningen och granskningsnämndens bedömning är av vikt för att säkerställa att speglingsuppdraget uppfylls. Kommittén skriver att jämställdhets- och mångfaldsvillkoret är svårt att redovisa och följa upp. Det bör inte ses som en anledning att inte fortsatt ställa detta krav.

- Artikel 17 i barnkonventionen slår fast att barn har rätt till massmedier. Länsstyrelsen Skåne anser att public service har en särskilt viktig roll när det gäller att "sprida information och material av socialt och kulturellt värde för barnet". Att ta bort jämställdhets- och mångfaldsvillkoret riskerar att drabba barns och ungas demokratiska åsiktsbildning och deltagande.
- Minsta risk att utarma speglingsuppdraget är enligt Länsstyrelsen Skåne tillräckligt för att behålla jämställdhets- och mångfaldsvillkoret. Public service spelar en viktig roll för att nå ut med korrekt information till personer som inte har svenska som modersmål. Under senare år har vi sett flera påverkans- och desinformationskampanjer som fått fäste i denna grupp. Under pandemin stod det tydligt att opartisk och saklig information på minoritetsspråk till och med kan vara livsavgörande. Socialstyrelsens siffror från överdödligheten 2020 visar att dödligheten i covid-19 var oproportionerligt hög hos personer födda i Turkiet, Syrien, Somalia, Irak, Iran, Grekland och Chile. Erfarenheterna från pandemin talar för att samhället behöver agera på bred front för att nå ut med saklig information på minoritetsspråk. Länsstyrelsen Skåne vill betona den viktiga roll public service-företagen har i detta uppdrag. Radio och TV har ett upparbetat förtroende och upparbetade kanaler.

Synpunkt

Länsstyrelsen Skåne vill också förmedla följande synpunkt:

18.4.5 Förmedling av andra meddelanden av vikt för allmänheten

”Det ska ställas krav på SR och SVT att kostnadsfritt

- 1. sända meddelanden enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten i ljudradio respektive tv, och*
- 2. på andra sätt sända sådana meddelanden, samt*
- 3. om en myndighet begär det, sända andra meddelanden som är av vikt för allmänheten i ljudradio respektive tv.Det ska ställas upp villkor om att SR, så snart det är möjligt, ska utforma meddelanden som sänds enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten och andra meddelanden som är av vikt för allmänheten så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.”*

Länsstyrelsen Skåne har i flera direkta krissituationer konstaterat den viktiga roll som P4 spelar som beredskapskanal. Allra tydligast var det vid trafikstoppet på E22 den 3 januari, men P4 har varit betydelsefull också vid översvämningar och andra vädersituationer. I ett osäkert omvärldsläge är det särskilt viktigt att slå vakt om myndigheters möjlighet att nå ut med adekvat samhällsinformation, också när det inte gäller så akuta situationer som ett VMA.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med handläggare Mikael Ringman som föredragande. I den slutliga handläggningen har också kommunikationschef Dolores Peraic medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.